

Kòkòbì Páulũ ní sǐ sǐ sǐ 'bá Pīlípóyī vé rĩ pi ní rĩ Tã búkũ rĩ vé rĩ ã ũlũngará

Kũrú Pīlípóyī vé rĩ āngũ Mākēdōniyā vé rĩ agá, Mākēdōniyā ri āngũ Gĩrĩkĩ vé rĩ agá, wọkọ úrulé rú rĩ gé. Páulũ sē tị Múngú vé rĩ kũrú Pīlípóyī vé rĩ agá (Ẹzị 16). Í'dó kǎnísǎ 'dǎlé. Ílĩ kárakará ã vùdrĩ gé, gōkí Páulũ ri 'beé jó āngũ ũ'yízú rĩ agá. 'Bá kǎnísǎ Pīlípóyī vé rĩ agá rĩ pi sǐkí Páulũ ní mǔfēngǎ. Páulũ sǐ kòkòbì 'dĩri sǐé òwò'dífò sǐzú kọpi ní.

Kòkòbì rĩ agá, 'yo Kũrĩsītīyǎnĩ rĩ pi ní kǐnĩ, 'í ru drǎngará ku. Gō kọpi ẽ ẹsị ímbá kǐnĩ, 'bá rĩ pi dō ri kọpi ọcũ ũnjí ũnjí, lē kọpi ã tukí pá títí ívé ẹ'yīngará agá. 'Yo kọpi ní kǐnĩ, lē kọpi ẽ íngúkí ĩ ku, kọpi ã adríkí ẹsị be mǎdǎ, sǔ Kúrísítō vé rĩ tịnị. Lũ kọpi ní kǐnĩ, kọpivé adringará Kúrísítō agá 'dĩri, Múngú sē kọpi ní nĩ. Kuru gō 'yoó kọpi ní kǐnĩ, 'bá ũnjó rú rĩ pi ri āngũ ímbá 'yo kǐnĩ, mērē Yāhùdĩ rĩ pi ní ríí 'duyú ngaá rĩ, Múngú lũ kọpi ní nĩ. 'Bo lē kọpi ã 'dukí 'bá ũnjó rú 'dĩ'bee vé tã ngaá ku.

¹ Ma Páulũ 'i, 'bá ĩrĩtrọ Tīmōtéyō be átí'bá Kúrísítō Yésũ vé ni, á sǐ kòkòbì 'dĩri sǐé 'bá Yésũ ri ẹ'yĩ'bá gí, adri'bá kũrú Pīlípóyī vé rĩ agá rĩ pi ní, drĩkoma rĩ pi ní, āzini díkòñĩ rĩ pi ní. ² Ẹsị

múké āzini tākíri 'bá Ètépì Múngú vé rī, āzini 'bávé Úpí Yēsū Kúrísítō vé rī ā adri ĩmi be.

Páulū zì Múngú ri 'bá Pīlīpóyī vé rī pi ní

³ Sâ céré má kādō rií ĩmi tā ũsũú, má ri Múngú ní ōwō'dífô sē. ⁴ Ụ'dú céré má kādō rií Múngú ri zī ĩmi ní, ma ri zī āyīkō be má èsì agá, ⁵ ā'diātāsīyā má ní rizú ụ'dúkọ múké Kúrísítō vé rī ũlūngará gá, ĩmi rikí ma ẹtī ĩ, í'dózú ụ'dú ĩmi ní èsì újázú rī gé 'dāá, cīngbá āndrū sī. ⁶ Á nī áamá múké 'yozú kínī, Múngú í'dó rií tā múké 'oó ĩmī èsì agá gí, ĩri tā múké 'dīri 'o muzú ĩmī èsì agá dīī dīī, cīngbá ụ'dú Kúrísítō Yēsū ní ĩgōzú rī gé.

⁷ Á lē ĩmi ambamba, ĩri pīrì má ní rizú ĩmi tā ũsũzú 'díní āní. 'Yīkí ma jó ĩ ní rizú āngū ũ'yīzú rī agá, má ní ụ'dúkọ múké Kúrísítō vé rī ũlūú 'yoó kínī, ĩri tā áda rī ā tā sī, 'bá ālēkí èsì múké Múngú vé rī ĩmi be trú. ⁸ Múngú nī rá 'yozú kínī, ádarú á lē ĩmi ambamba, sū Kúrísítō Yēsū ní ĩmi lēé rī tīnī.

⁹ Ma ri Múngú ri zī ĩmi ní, lē Múngú ā sē ĩmi lēkí ĩmi lēlē ĩmi āsámvú gé sī, ā sē ĩmi ní tā nīngará, ĩmi ámakí rí tā múké pi āsámvú tā ũnjí be rī āní, ¹⁰ ā sē rí ĩmi ĩpēkí rí tā pīrì rī áyu, ĩmi adrikí rí ule, ũnjīkānyā ākó, cīngbá ụ'dú Yēsū Kúrísítō ní ĩgōzú rī gé. ¹¹ Yēsū Kúrísítō ā sē ĩmi adrikí 'bá tā 'o'bá pīrì ni pi, ẹ íngúkí rí Múngú ri, āzini ẹ ĩnjīkí rí ĩri āní bēnī.

Páulū vé 'yīngará

¹² Má édrípīí má ómvúpīí má ní lēélē rī pi, á lē lūú ĩmi ní kínī, ā 'yīkí dō ma jó ĩ ní rizú āngū

ũ'yīzú rī agá drāāāsīyā, ẽzī ĩ ní rizú ụ'dụkọ múké Kúrísítō vé rī ũlũzú rī tu pá āluṅáni kuyé, 'bá kárákará ísúkí ụ'dụkọ múké Kúrísítō vé 'dĩri yīí rá. ¹³ Sē 'bá Rómā gá rī pi, āzini āngáráwá ri'bá 'bāgú vé āngũ ütē'bá rī pi nīkí áamá rá 'yozú kínī, 'yīkí ma jó ĩ ní rizú āngũ ũ'yīzú rī agá, má ní ríí ụ'dụkọ múké Kúrísítō vé rī ũlũú rī sī. ¹⁴ Ā 'yīkí dō ma kú jó ĩ ní rizú āngũ ũ'yīzú rī agá drāāāsīyā, 'bá Úpí Yēsũ ri ẽ'yī'bá gí rī pi rikí ụ'dụkọ múké Kúrísítō vé rī ũlũú mužú ỳrī ākó.

¹⁵ 'Bá uruko'bée rikí ụ'dụkọ múké Kúrísítō vé rī ũlũú, ā'diātāsīyā kōpi lēkí 'bá ĩ pámvú ũbī'bá rī pi ā ndē mávé rī rá, 'bo 'bá uruko'bée rikí ũlũú mužú ẹsị múké sī. ¹⁶ 'Bá Kúrísítō vé tā ũlũ'bá ẹsị múké sī rī pi lēkí ma lēlē, kōpi nīkí rá 'yozú kínī, 'yīkí ma jó ĩ ní rizú āngũ ũ'yīzú rī agá, má ní ụ'dụkọ múké Kúrísítō vé rī ũlũú rī sī. ¹⁷ 'Bá ẹsị 'bā'bée má drīgé ũnjí rī pi rikí Kúrísítō vé tā ũlũú, ā 'dụkí rí ívé tā 'bāā āmbúgú mávé rī ndēé. Kōpi rikí tā rī 'oó 'dini, má nya rí ízāngā jó ĩ ní rizú āngũ ũ'yīzú rī agá āní. ¹⁸ 'Bá 'dī'bée dō ri Kúrísítō vé tā ũlũ ẹsị múké sī yā, dōku ẹsị ũnjí sī yā, kōpi ā ũlũkí mužú ìyí. Ma adri āyīkō sī, ā'diātāsīyā kōpi ri ụ'dụkọ múké Kúrísítō vé rī ũlũ mužú. ¹⁹ Īmi ní má ní Múngú ri zīí rī sī, āzini Índrī Yēsũ Kúrísítō vé rī ní má ízā koó rī sī, ĩri sē Múngú ri ímụ ma oyụ tā ũkpó ũkpó ma ísúpi rī agásí rá.

²⁰ Á 'bā má ẹsị agá nōlé, á lē tā má ní drīnjá sēepi ni 'oó ku, dō ngá rī drāngará yā, dō ídrīngará yā, á lē adrií ỳrī sī ku. Ma nóni átá ỳrī ākó, ẽ ĩnjīkí rí Kúrísítō ri āní tā má ní 'oó rī

sī. ²¹ Mávé adringará ídri rú nōri, ma ri Kúrísítō ri ĩnjī, á drā dō gí, ma tā múké ĩsú rá. ²² Ma dō ri adri mužú ídri rú, ĩri sē ma ẹzị Kúrísítō vé rī nga mužú ānī múké. Á nī ngá má ní lēē ĩpēē rī kuyé. ²³ Tā ĩrī 'dī'bée agá, á nī kuyé, ma dō tā ngōri ĩpē. Á lē mâ drā rá, mâ mu rí adrií Kúrísítō be. ²⁴ 'Bo ĩri múké má ní adrizú ídri rú, mâ ko rí ĩmi ĩzā. ²⁵ Á nī á má múké 'yozú kínī, ma ícó adri mužú ídri rú rá, mâ ko rí ĩmi ĩzā, ĩmi tukí rí pá títị ĩmivé ẹ'yīngará agá, ĩmi adrikí rí āyīkō sī. ²⁶ Kúru má kādō gōo ma ẹnđị mužú ĩmi ndreeé, ĩmi adri āyīkō sī āmbúgu tā Kúrísítō Yēsū ní 'oó má ní rī sī.

²⁷ Tā āmbúgu agaápi rá rī, lē ĩmivé adringará ā adri múké, ẹ ĩnjīkí rí ú'dúkọ múké Kúrísítō vé rī ānī. Á mu dō ĩmi ndreeé rá, dōku á mu dō drī ĩmi ndreeé kuyé, mâ yị 'yozú kínī, ĩmi rí tā 'du nga trụ yīkị ālu sī, 'bá rī pi íjízú ú'dúkọ múké Kúrísítō vé rī ẹ'yīzú. ²⁸ Ari'ba rī pi ĩngbēkí dō ĩmī mī, lē ĩmi 'okí ũrī sī ku. 'Dīri lū kōpi ní kínī, Múngu ri úmvúlésī ímú sē kōpi ĩzāngā nya mužú ũđđú ákó, 'bo Múngu ri ĩmi pa ĩzāngā 'dīri agásī rá. ²⁹ Múngu sē ĩmi ní drīlé múké 'dīri Kúrísítō ri ẹ'yīzú 'yéná áyu kuyé, drīlé múké ĩ ní sēē ĩmi ní 'dīri agá, ĩmi kpá ĩzāngā nya ĩndī Kúrísítō ā tā sī. ³⁰ ĩmi ndrekí ándúru ĩzāngā má ní nyaá ĩrivé tā sī rī rá, ĩmi yīkí rá, ma ri ĩzāngā rī nya mužú drīdrī, ĩmi kpá nóni ri ĩzāngā má ní nyaá rī nya.

2

Lē ĩmi adrikí sū Kúrísítō tịnị

¹ Kúrísítō ri ĩmî ẹsị ímbá nĩ, lěngará ĩrivé rĩ, ĩri ĩmî ẹsị ímbá nĩ, Índrí Múngú vé rĩ, ĩri ĩmi úmú nĩ, ĩri sē ĩmi ẹsị 'bā rizú ĩmi ọgǔpịi ẹ ĩzā kozú.

² Nóni lě ĩmi 'okí tã má ní ăyĩkō sēepi ni, ĩmi yíkí ĩmi yiyi ĩmi ăsámví gé sĩ, ĩmi lěkí ĩmi lělē. Yíkí ĩmivé tã 'ozú rĩ ă adri ngá ălu. ³ Lě ĩmi 'dukí ĩmivé tã 'băă ămbúgú ĩmi ọgǔpịi vé rĩ ndēé ku, lě ĩmi íngúkí ĩmi ku, lě ĩmi 'dukí ĩmi ọgǔpịi vé tã 'băă ămbúgú, ă ndē ĩmivé rĩ rá, lě ĩmi 'băkí ĩmi adrií mādă. ⁴ Lě 'bá ălu ălu ă ri 'î tã ũsũú áyu ku, lě ă ũsũ 'bá urukọ'bée ă tã ĩndĩ.

⁵ Lě yíkí ĩmivé tã 'ozú rĩ, ă adri sũ Kúrísítō Yẹsũ vé rĩ tịni.

⁶ Yẹsũ ă ngúlúpí ă adri dō Múngú 'i drăăăsĩyă,
'du ívé tã 'băă Múngú be trōtrō kuyé,

⁷ 'bo 'du ívé íngúngará ă tã 'băă mādăŋăŋă,
'du 'i 'băă kuú ătí'bá rú,
tíkí ĩri ĩfũú 'bá áda rú.

⁸ Kă ĩri tị ĩfũú 'bá áda rú,
'bă 'i kú tã be mādăŋăŋă, 'du tã Múngú vé
rĩ ngáá rá,

adi 'i sēé drăá pẹti alambaku* sígé.

⁹ Múngú sē ĩri ícá ămbúgú 'bũ gé 'dăă tã 'dĩri sĩ,
sē ĩri ă rú kú ndē 'bá rĩ pi vé rĩ céré.

¹⁰ Yẹsũ ă rú sĩ, 'bá 'bũ gé rĩ pi, vũ drĩgé rĩ pi, ăzini
'bá ĩ ní sịi nyọọkú agá rĩ pi ărěvú céré
ímú kũmũcí ũtĩ vũgá.

¹¹ 'Bá rĩ pi ărěvú céré ímú 'yo, Yẹsũ Kúrísítō ri
Úpí,

* **2:8** 2:8 Pẹti alambaku: 'Bá Rómă vé rĩ pi ri 'bá tã 'o'bă ũnjí rĩ pi gbă mūsúmārĩ sĩ pẹti alambaku sígé, ĩri sá 'du ăco kọpi íbĩ dră ndō, kọpi ĩzăngă nya ambamba drăngará rĩ gé.

ĩri sē ĩ ímú Ẹtẹ̀pì Múngú ri íngúngũ.

Adringára ỳtúnjá agá rĩ

¹² ĩmi mávé ũndĩ má ní lěélě rĩ pi, lókí má ní adrizú ĩmi be trú rĩ gé, ĩmi 'dukí tã má ní ẹ̀zị ĩmi ní rĩ ngaá rá, nóni ma dō 'dãáyo ĩmi ասámvú gé, lě ĩmi 'dukí tã rĩ ngaá ándúrú ĩmi ní ngaá drĩdrĩ 'dãri nděé. Lě ĩmi ngakí ẹ̀zị Múngú vé rĩ ũkpō sĩ, ĩmi adrikí ỳrĩ sĩ Múngú sĩ, lě ĩmĩ ẹ̀sị ă yăyă ĩrivé tã sĩ, Múngú ă pa rí ĩmi ăní bēnĩ. ¹³ Múngú ri ẹ̀zị nga ĩmĩ ẹ̀sị agá, ĩri ri ĩmi ní úvá sē ẹ̀zị ívé rĩ 'duzú ngazú nĩ.

¹⁴ Lě tã ărěvú céré ĩmi 'okí mužú unungará ăkó, dōku ăgátá ăkó, ¹⁵ ă'diătāsīyă 'bá ăzi ă ọwụ rí ĩmi ku. ĩmi kádō rií adrií 'bá vũ drĩgέ rĩ pi ասámvú gé, lě ĩmi adrikí anji Múngú vé ni pi rú, ũnjĩkănyă ăkó. Lě ĩmi adrikí uletere 'bá ũnjĩ rĩ pi ęndrẹ̀tị gé, sũ línyă ní dđĩ rĩ tịnĩ. ¹⁶ Lě ĩmi ũlũkí ỳ'dúkọ múké idri 'dáni'dáni rĩ ịsúzó rĩ kọpi ní, ỳ'dú Kúrísítō ní ịgōzó 'dãri kădō ícá, mâ íngú rí ma 'yozú kínĩ, ẹ̀zị má ní ngaá rĩ dră kána kuyé. ¹⁷ Ẹ'yĩngará ĩmivé rĩ sē ĩmi ní ĩmivé idri adizú sēzú rọ̀bọ̀nọ̀ rú ẹ̀zị ngazú Múngú ní ăní. Á dră dō ĩmivé tã sĩ rọ̀bọ̀nọ̀ rú gí, ma adri ăní ăyĩkō sĩ. ¹⁸ ĩmi kpá adri ăyĩkō sĩ má sĩ.

Tĩmōtáyō pi Ẹpăfūrōdítă be

¹⁹ Úpí Yēsũ Kúrísítō ă'yĩ dō rá, má ỳsũ, á lě Tĩmōtáyō ri pēé mužú ĩmi vúgá 'dĩlé, kădō ímví ịgōó má vúgá nōlé, ẹ̀ ímú rí tã ĩmi ní rií 'oó rĩ ũlũú má ní, mâ ẹ̀sị ẹ̀ ịsú rí ăyĩkō ăní. ²⁰ 'Bá ăzi má ní ịsú úvá be sũ̀pì Tĩmōtáyō tịnĩ ĩmivé tã ỳsũ̀pì

ni 'dāáyo. ²¹ Ā'diātāsīyā 'bá ālu ālu lē úvá 'bāá rizú tā 'í ní lēé rī 'ozú, 'bā úvá tā Yēsū Kúrísítō vé rī 'ozú ku. ²² 'Bo ĩmi nīkí áamá rá 'yozú kínī, Tīmōtéyō ícō gí ívé ẹ'yīngará agá, ā'diātāsīyā 'bá rikí ú'dúkọ múké rī ũlūú ĩri be trú, sū mvá pi ní ẹzị ngaá ẹtẹpị be trú rī tịnị. ²³ Má ũsū, á lē ĩri pēé mužú mbēlējá ĩmi vúgá 'dīlé, á nī dō tā ímúpi 'i ngaápi má rụ 'bá gá rī ũgbále gí ká. ²⁴ Á nī rá, Úpí ri ā'yī má ní rá, ma mụ ĩmi ndre mbēlējá nōgó rá.

²⁵ Má ũsū, á lē Ēpāfūrōdítā ĩmi ní ĩpēé ímú mâ ĩzā koó rī pēé gōó ĩmi vúgá 'dīlé ũzi. ĩri má ógúpị, āngaráwá Úpí Yēsū Kúrísítō vé ni, 'bá rikí ẹzị ngaá ĩri be trú, ĩmi ĩpēkí ĩri ímú mâ tā mbaá. ²⁶ Ēpāfūrōdítā 'bā 'í ẹsị céré lězú mužú ĩmi ndrezú, 'bo adri yīkị sī, ĩri ní yị 'yozú kínī, ĩmi yīkí kínī, drā rụ 'i nī rī sī. ²⁷ Ádarú drā rụ ĩri ũnjí ũnjí, ĩri kōdō drādrā, 'Bo Múngú ndre ĩrivé ĩzāngā, Múngú ídrí ĩri rá. Múngú ndre ĩrivé ĩzāngā ó'dúkụlẹ kuyé, ndre kpá ĩzāngā má ẹsị agá rī rá, mâ ẹsị ā gō rí ĩzāngā āzi† nyaá ku.

²⁸ Á 'bā mâ yīkị céré Ēpāfūrōdítā ri pězú gōzú ĩmi vúgá 'dīlé, ĩmi kádō ĩri ndreé, āyīkō ri ĩmi fụ ambamba, ĩzāngā má ẹsị agá rī gō de rá. ²⁹ Lē ĩmi ẹ'yīkí ĩri āyīkō sī Úpí ā rụ sī, ĩmi ĩnjīkí ĩri ĩnjīnjī. ĩri múké ĩmi ní 'bá ẹzị nga 'bá Kúrísítō ní sū Ēpāfūrōdítā ní ngaá rī tịnị rī pi ĩnjizú ĩnjīnjī. ³⁰ ĩmi ĩnjīkí Ēpāfūrōdítā ri, ā'diātāsīyā drā kōdō

† **2:27** 2:27 ĩzāngā āzi: ĩzāngā āzi 'dīri, té dō Ēpāfūrōdítā drā rá, Páulū ẹ ẹsị ri té ĩzāngā nya rá. Páulū ri drī ri ĩzāngā nya jó ĩ ní rizú āngū ũ'yízú rī agá. 'Í lā Pīlīpóyī 1:13.

ēzī Kúrísítō vé rī ã tã sī gí, adi 'i ríí ēzī ĩmi ní kōdō lēé ímú ngaá mâ tã mbazú rī ngaá má be trú. Āngū rī ní adrií rará rú rī sī, ĩmi ícókí ímú ēzī rī ngaá ku.

3

'Bá Múngú ní ícó ã'yĩ rá rī

¹ Má édrípīi má ómvúpīi má ní lēélē rī pi, Úpí agá, lē ĩmi adrikí āyīkō sī! Má ícó āndēē tã rī ã ũlūngará ĩmi ní dīi dīi rī sī ku, ma ri tã rī ɛndi ũlū 'dīni, ã ko rí ĩmi ĩzã múké.

² ĩmi zīkí ĩmī mī 'bá tã 'o'bá sū ũcógú tīni 'dī'bée sī! Kōpi 'bá ri 'bá ũnjīkānyā 'o'bá ni pi, kōpi ri si 'bá Yēsū ri ē'yī 'bá gí rī pi vú sī kīnī, lē kōpi ã ũlīkí ĩ ágélé ē tī rá.* ³ 'Bo 'bã ri 'bá Múngú ri ĩnjī 'bá ũkpō Índrī Uleterē rī vé rī sī nō'bée, 'bã ri Kúrísítō Yēsū ri íngú, éśí agá, līkí 'bã gí,† rú 'bá vé līngará, 'bá ícókí éśí 'bãá drīgé ni gé ku. ⁴ Ma té kōdō ícó ma íngú tã má ní 'oó rī pi sī rá. 'Bá rī ũsū dō kīnī, 'i 'i íngú tã 'í ní ngaá rī sī rá, ma kpá ma íngú aga rá. ⁵ Kã ma tīi, má adri caá ú'dú ārō, ĩ ní mâ ágélé ē tī lizú. Ma Īsērélégú, súrú Bēnyēmīnē vé rī agá. Ma Ēbérégú, Ēbérégú

* **3:2** 3:2 Ágélé ē tī līngará: Múngú lū Ābūrámá ní kīnī, anjī āgō Ābūrámá vé rī pi adrikí dō caá ú'dú ārō gí, lē ã ũlīkí kōpi ã ágélé ē tī rá, lūzú kīnī, kōpi anjī Múngú vé ni. 'Bá rī ã'yī dō 'í ágélé ē tī sēē lī gí, ĩri tãimbī Mósē vé rī 'dú nga. 'Í lã Í'dóngará 17:9-14; Ēzī 15:1-5. † **3:3** 3:3 Éśí agá līkí 'bã gí: 'Bá rī újã dō éśí, ē'yī dō Yēsū ri gí, éśí újángará 'dīri, ĩri sē 'bã rī adri 'bá Múngú vé ni, sū ágélé līngará ní sēē 'bá Īsērélē vé rī pi ní adrii 'bá Múngú vé ni rī tīni. Páulū zī éśí újángará 'dīri līngará éśí agá ni.

tị ma nĩ. Má ní adrií Fārúsĩ‡ rĩ sĩ, ma ri tǎimbị Mósē vé rĩ 'du nga. ⁶ Má ní ẹsị 'bǎá Múngú drĩgẹ rĩ ǎ tǎ sĩ, á ri 'bá Yẹsũ ri ẹ'yĩ 'bá gí rĩ pi ọcụụ ùnjí ùnjí, á 'bǎ ẹsị rizú tǎimbị Mósē vé rĩ 'duzú ngazú pịrị, ùnjikǎnyǎ ǎkó.

⁷ Má ụsũ tǎ ándúrú má ní rií 'oó rĩ pi múké, 'bo nóni má ní Kúrísítō ri ẹ'yĩ gí rĩ sĩ, á ndre tǎ ándúrú má ní 'oó rĩ pi kú ẹzị ǎkó. ⁸ Má kǎdō tǎ ándúrú má ní 'oó rĩ pi ǎsámvú á má, tǎ má ní Kúrísítō Yẹsũ ri ẹ'yĩzú Úpí mávé ni rú rĩ be, tǎ má ní Yẹsũ ri ẹ'yĩzú rĩ ndē tǎ ǎrěvú céré rá. Ádarú tǎ ándúrú má ní 'oó rĩ pi céré ẹzị ǎkó, nóni índré má ní ǎzāvũ rú, á ku kọpi ǎrěvú céré gí, má 'bǎ rí ẹsị Kúrísítō drĩgẹ, ⁹ má adri rí 'bá ìrivé ni. Má ícá ícá pịrị Múngú ẹndrẹtị gé, má ní rií tǎimbị Mósē vé rĩ 'duyú ngáá rĩ sĩ ku, ma ícá pịrị Múngú ẹndrẹtị gé, má ní Yẹsũ Kúrísítō ri ẹ'yĩ gí rĩ sĩ. Múngú ri 'bǎ ǎ'yĩ adri pịrị 'í ẹndrẹtị gé, 'bá ní Yẹsũ ri ẹ'yĩ gí rĩ sĩ. ¹⁰ Á lē Kúrísítō ri nị, ǎzini ùkpō ìri ní íngázú gōzú ídri rú drǎngará gálésíla rĩ nị, á lē ìzǎngǎ nyaá sũ ìri ní nyaá rĩ tịni, ǎzini á lē drǎá sũ ìri ní drǎá rĩ tịni, ¹¹ má kǎdō drǎá, Múngú ẹ inga rí ma gōó ídri rú.

Á lē ù'bǐ ùkpō sĩ ọngú rĩ njuú caá ùdũ gé

¹² Tǎ má ní 'yoó 'dĩri, adri 'yozú kíní, má ịsụ tǎ 'dĩ'bée gí yǎ 'díní kuyé, dōku ǎ'yĩkí ma 'bá tǎ 'oópi pịrị ni gí yǎ 'díní kuyé. 'Bo á lē ọngú rĩ njuú

‡ 3:5 3:5 Fārúsĩ: Fārúsĩ rĩ pi ngúlúmũ Yǎhúdị rĩ pi vé tǎimbị Mósē vé rĩ ru 'bá tịtị rĩ pi. Kọpi 'duki índri rĩ pi vé tǎ, ǎzini mǎlǎyíkǎ rĩ pi vé tǎ 'bǎá tǎ ǎmbúgú rú, kọpi ẹ'yĩkí rá 'yozú kíní, 'bá ùdrǎ 'bá gí rĩ pi gō íngá ídri rú rá. 'Í lǎ ẹzị 23:8.

ũkpõ sī, mâ adri rí sũ Kúrísítõ Yēsũ tịni, sũ ãri ní lēē rĩ tịni. ¹³ Má édrípịi má ómvúpịi, má ícò 'yoó kìnĩ, á nga tã rĩ fũú tị ní gé gí yã 'dini ku. 'Bo má ávĩ tã ándúró má ní 'oó aga'bée gí 'dã'bée sĩ gí, ma ri ỹ'bĩ ũkpõ sĩ, tã rĩ nga mụzú drịdrị. ¹⁴ Á lē ỹ'bĩ ũkpõ sĩ Kúrísítõ ã vùdrị ùbĩ cĩmgbá cazú ùdũ gé, má ịsụ rí ãndēma Múngú ní ma zịzú fizú 'bũ gé rĩ, má ní Kúrísítõ Yēsũ ri ẽ'yĩ gí rĩ sĩ.

¹⁵ 'Bã Yēsũ ri ẽ'yĩ'bá gí, pá tu'bá títị nō'bée, lē 'bã ã'yĩkí tã 'dĩ'bée. Īmivé yĩkí kụ dō túngú tã urụkọ'bée sĩ, Múngú ri ĩmi ní tã rĩ ẽ mị lũ uletere. ¹⁶ Lē 'bã nĩkí áamá múké 'yozú kìnĩ, tã 'bá ní í'dó ngaá múké gí 'dĩ'bée, 'bã 'dụkí ngaá mụzú áyu.

¹⁷ Má édrípịi má ómvúpịi má ní lēélē rĩ pi, lē ĩmi ùbĩkí tã má ní 'oó rĩ ã pámvú mụzú, ĩmi ùnĩkí tã múké 'bá ní ímbá 'bá urụkọ ní rií 'dụú ngaá rĩ pi, ĩmi 'dụkí rí ngaá sũ kọpi ní ngaá rĩ tịni. ¹⁸ Má ùlũ ándúró tã 'dĩri ĩmi ní rá, má kìnĩ, 'bá kárakará pi ímụ adri ari'ba Kúrísítõ ĩ ní gbãá pẹtị alambaku sígé rĩ vé ni, 'bo á lē gōó ẹndị lũú ĩmi ní dđi, tã 'dĩri sē ĩzāngā nō mâ ẹsị, mĩndrẹ alá mâ mị céré céré. ¹⁹ 'Bá 'dini 'dĩ'bée, kọpivé ùdũ, ĩ kọpi 'dụ ú'bé vũrã ĩ ní ĩzāngā nyazú ùdũ ãkó rĩ agá. Tã kọpi ní 'bãã ãmbúgú ĩvé múngú rú rĩ, ĩri tã rụ'bá nōri vé rĩ, kọpi ri ĩ íngú tã drịnjá sē'ba ni pi sĩ, kọpi 'bãkí ẹsị céré tã nyọkú nōri vé rĩ drịgé. ²⁰ 'Bo āngũ Úpí Kúrísítõ ní adrízú 'bũ gé 'dãá rĩ, ĩri āngũ 'bávé ni. 'Bã ri ẹsị 'bã rizú 'bávé Úpí Yēsũ Kúrísítõ 'bã Paápi rĩ vé ĩgōngará ùtēzú. ²¹ ĩri ũkpõ be ngá ãrěvú drịgé céré, ĩri úmvúlésĩ

'bávé rụ'ba ᵇma'bée ᵇmaᵇma nō'bée újá ógụ sụ
ívé rī tịni.

4

¹ Má édrípịi má ómvúpịi má ní lēélē rī pi, ma
úv́a be lēzú mụzú ìmi ndrezú. Ìmi sēkí àyīkō ga
má éśi agá ambamba, àndēma mávé má ní ísú rī,
ìri ìmi 'i. Kúru lē ìmi áwíkí tã 'oó pịrị Úpí ẹnᵇreᵇi
gé.

Páulū ímbá 'bá Úpí Yēsū ri ẹ'yī'ba gí rī pi

² Ẹwōdīyā, ìmi Sùtúkē be, ìmi 'bá Úpí ri ẹ'yī'ba
gí ni pi, á mã ìmi drị ìrī sī, lē ìmi kukí āgátá
ānī. ³ Má ógúpị,* 'bá ri ẹzị nga mí be trú, á mã
mi, lē mī ko ũkú mã ìzā ko'ba ú'dúkọ múké rī ā
ūlūngará sī 'dī'bée ē ìzā koko, kōpi rikí mã ìzā
koó Kēlēmēnī be, āzini 'bá 'bá ní rii ẹzị ngaá kōpi
be trú rī pi be, 'bá 'dī'bée ārēvú céré, sīkí kōpivé
rụ búkū ídri vé rī agá rá.

⁴ Ìmi 'bá Úpí ri ẹ'yī'ba gí 'dī'bée, lē ìmi adrikí
āyīkō sī. Á lē kpá ẹnᵇdīi 'yoó ìmi ní dīi, lē ìmi
adrikí āyīkō sī. ⁵ Lē tã ìmi ní 'oó mụzú éśi mādā
sī rī ē índre 'bá rī pi ẹnᵇreᵇi gé 'dālé múké. Ụ'dú
Úpí ní ìgōzú rī ícá ìnyináná gí.

⁶ Tã ũkpó ũkpó ísú dō ìmi, lē ìmi rikí ìmi ụsụú
dráá ku. Lē ìmi zíkí Múngú ri, ìmi 'bákí ìmivé
tã céré ẹnᵇreᵇi ni gé, ìmi sēkí ìri ní ówō'dífō, ìmi
mākí ngá ìmi ní lēé rī vú ni gé 'dālé. ⁷ Kúru ìmi ní
Kúrísítō Yēsū ri ẹ'yī gí rī sī, ìmi ícọ tākiri Múngú

* **4:3** 4:3 Má ógúpị: Má ógúpị 'dīri vé rụ sá āzi sī, ìri ícọ adri
Súzūgō.

vé rī řsú rá, tākíri 'dīri tā be āmbúgú, 'bá áda ícú
tā ni nīī áamá bā ku. Tākíri 'dīri, řri řmi řzā ko, sē
řmi adri řřī ākó, řzāngā fi āní řmī řsī agá ku.

⁸ Má řdrīpīī má ómvúpīī má ní lēélē rī pi,
kōkōbī nōri vé ūdū gé, á lē řmi ní tā āzi lūú, lē
řmi 'bākí řmivé yīkī tā áda ni drīgé, tā ř ní řnjīī
řnjī ni drīgé, tā pīri ni drīgé, tā uletere ūnjīkānyā
ākó ni drīgé, tā 'bá rī pi ní lēélē ni pi drīgé, tā 'bá
rī pi ní rīī řsī 'bāá céré kú drī ni gé rī pi drīgé. Lē
řmi 'bākí řsī tā adri'bée múké múké ni pi drīgé,
āzini tā ř ní řngúngū ni pi drīgé. ⁹ Tā řmi ní yīī má
vúgá, řmi ní řñīī má vúgá, řmi ní řsú má vúgá,
řmi ní ndree má ní 'oó rī, lē řmi 'dukī tā 'dī'bée
ngaānga. Kúru Múngú riipi tākíri sēēpi rī ā adri
řmi be.

Páulū sē ōwō'dīfō ngá ř ní sēé rī sī

¹⁰ Ma āyīkō sī āmbúgú řmi ní gōó mā tā ūsūú
ngá sī dīī rī sī, sē má řngú Úpī ri āní rá. Á nī
rá drīdrī ni, řmi 'bākí řsī řmivé rī céré kuú má
drīgé, 'bo řmi řsúkí drī drīlé múké řmi ní ícózú
mā řzā kozú ngá sī ni kuyé. ¹¹ Tā má ní átá 'dīri
adri 'yozú kīnī, á lē ngá řmi vúgá yā 'dīni kuyé.
Tā má ní nīī áamá rī, ngá má ní adrii řri be rī,
dō řri mādānjā yā, dō āmbúgú yā, ca má ní gí.
¹² řzāngā ngá ākō vé rī, á nī rá, adringará ngá be
rī, á nī rá. Tā rī dō 'i nga mā rú'bá gá řngóni, á nī
rá. Adringará épī sī rī, á nī rá. Adringará řbīri
sī rī, á nī rá. Adringará ngá be tré dōku ngá ākó
rī, á nī rá. ¹³ Ma ícú tā rī pi āřevú 'o céré ūkpō
Kúrisítō ní sēé má ní rī sī.

¹⁴ 'Bo řmi 'okí múké řmi ní mā řzā koó tā ūkpó
ūkpó agá rī sī. ¹⁵ řmi 'bá Pīlīpóyī vé 'dī'bée, řmi

nīkí rá, má ní íngázú āngū Mākēdōniyā vé rī gélésī, ímúzá ĩmi ní ú'dúkó múké rī í'dózú ũlúzú rī gé, ĩmi sokí ngá má ĩzā kozú nī, kānísā† ázi túngú ni 'o sū 'dīri tīnī kuyé. ¹⁶ Má ní drī adrizú kūrú Tēsālōníkē vé rī agá 'dāá rī gé, ĩmi sokí má ní ngá sēé vú be kárakará. ¹⁷ Á 'yo tā 'dīri 'dini adri 'yozú kīnī, á lē ĩmi sokí má ní ngá sēé fēfē rú yā 'dini kuyé, tā má ní lēé rī, á lē Múngú ā sē ĩmi ní drīlé múké, ĩmi ní má ĩzā koó rī sī.

¹⁸ Nóni ngá má ní lēé rī pi ārēvú céré má ísú gí, ngá má ní ísú rī pi aga ngá má ní lēé rī pi rá. Ngá ĩmi ní ĩpēé má ní Ēpāfūrōdītā drīgé 'dī'bée ca má ní gí. Ngá ĩmi ní sēé 'dī'bée, ējī ni ngū ndrīndrī sū rōbōñō ĩ ní zāá Múngú ní rī tīnī, Múngú ā'yī tā ni ésí be céré, sē ĩri ní āyīkō āmbúgú. ¹⁹ Ma Múngú ri zī ĩmi ní, ā sē rí ĩmi ní ngá ĩmi ní lēé rī pi. Ngá Múngú ní ímú sēé ĩmi ní rī, ĩri drīlé múké íngápi Kúrísitō Yēsū vúgálésī rī. ²⁰ Ē íngúkí Múngú 'bá Ētēpī ri mužú nyonyo. Āmīnā.

Páulū sē mōdó 'bá Pīlipóyī vé rī pi ní.

²¹ ĩmi sēkí mōdó 'bá Kúrísitō Yēsū ri ē'yī' bá gí rī pi ní. 'Bá Yēsū ri ē'yī' bá gí adri' bá má be trū nō'bée, sēkí kpá ĩmi ní mōdó. ²² 'Bá céré Yēsū ri ē'yī' bá gí rī pi sēkí ĩmi ní mōdó, agaápi rá rī, 'bá ri' bá ēzī nga' bá 'bāgú āmbúgú Rómā vé rī‡ vúgá

† 4:15 4:15 Kānísā: Kānísā ri 'bá Yēsū Kúrísitō ri ē'yī' bá gí rī pi.

‡ 4:22 4:22 'Bāgú āmbúgú Rómā vé rī: 'Bá Rómā vé rī pi ívé 'bāgú āmbúgú rī zī ívé tī sī Kāyísārā. ĩri 'bāgú āmbúgú 'bāgú āngū āndiāndī rī pi agá rī pi drīgé, āngū Yūdáyā vé rī drīgé, āngū Gālíláyā vé rī drīgé, āzini āngū Yāhūdī rī pi vé rī drīgé.

rĩ pi sěkí céré ĩmi ní mōdó. ²³ Ẹsì múké Úpí Yẹsũ
Kúrísítō vé rĩ ã adri ĩmi be. Āmĩnã.

Ū'dúkó Múké Múngú vé rị
Keliko: Ū'dúkó Múké Múngú vé rị New Testament+
copyright © 2017 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Keliko)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

14717198-957a-524c-b31f-2c3197945b20